

Houtoogst, een slimme aanpak

De praktische uitvoering van bosbeheer komt vooral neer op het kappen en afvoeren van bomen: houtoogst of bosexploitatie. Door het hout te verkopen kan de bouseigenaar inkomsten genereren. Het is echter opletten geblazen, want bij exploitatie kan er (vermijdbare) schade optreden. Daarom wordt hieronder een handig recept weergegeven om de houtoogst in je bos netjes te laten uitvoeren.

Een goede voorbereiding is het begin van alle werk. Dus neem even de tijd om na te denken hoe de exploitatie best kan uitgevoerd worden: om welk formaat bomen gaat het, zijn er boswegen waar een vrachtwagen kan laden, kunnen er machines ingezet worden, is de bodem erg kwetsbaar of zijn er speciale elementen die zeker moeten ontzien worden?

De ene exploitatie is de andere niet. Bomen tot ongeveer een halve m³ kunnen met een paard uitgesleept worden maar dikke loofbomen krijg je alleen in beweging met zware machines. Vellen met een motorzaag kan altijd maar in het naaldhout wordt steeds meer met harvesters gewerkt. In de populieren worden wel eens rupskranen gebruikt om de bodem te sparen, en brandhout wordt op allerlei manieren geruimd.

Laat ons het voorbeeld nemen van een dunning in een vrij jong bos waar het hout machinaal uitgesleept of uitgereden wordt. De geschalmde bomen verkopen en de exploitant zijn plan laten trekken is natuurlijk een optie, maar nu gaan we wat dieper op de voorbereiding in. De ervaring leert immers dat het resultaat dan meestal beter strookt met de beheerdoelstellingen van de eigenaar (zonder afbreuk te willen doen aan de vakkennis van bosexploitanten!).

Aansluitend op de boswegen markeer je eerst de vaste ruimingspistes. Dat zijn 3-4 meter brede stroken waarop

ROBBIE GORIS, Inverde vzw

zware machines mogen rijden in het bos. Liever dat dan kriskras rijden, want de meeste bodemverdichting gebeurt al bij de eerste passage. Als de exploitatie met harvester en forwarder uitgevoerd wordt, werkt dat handig met een tussenafstand van 20 m (center tot center) omdat beide machines het hout manipuleren met een kraan. Bij uitslepen van (zwaar) loofhout ligt het gebruik van vaste ruimingspistes veel moeilijker, omdat dan meer met een kabel moet bijgeleid worden. Dit spaart de bosbodem, maar kappers en sleepers worden per cuub betaald en voorlopig is er nog geen goede regeling om die mensen daarvoor deftig te verlonen.

Nu je het bosbestand ontsloten hebt voor de ruiming van het hout, kan je verder de dunning markeren in de stroken tussen de pistes. Verschillende dunningsmethoden zijn mogelijk, maar eerst toekomstbomen aanduiden en dan concurrenten schalmen is meest aangewezen. Stel dat je eerst schalmt en dan pas pistes aanduidt, dan zal je vaststellen dat er daarvoor soms bomen moeten verdwijnen die je liever nog even had gehouden. Moeilijk uit te leggen, dus probeer beide manieren zeker eens uit!

Misschien kan je wel een eenvoudig kaartje maken voor de exploitant, waar je de afvoerrichting van het hout, stapelplaats en bijzondere aandachtspunten aangeeft: een exploitatieplan. Dit helpt in de communicatie met de exploitant, een cruciale stap in heel het proces van bosexploitatie. Bedenk maar dat je uiteindelijk aan de persoon met de zaag en de bostractor wil duidelijk maken hoe jij je bos wil zien over een tiental jaren. Gemarkeerde toekomstbomen zijn hierbij trouwens een gemak!

Zoals in alle sectoren is controle tijdens de werkzaamheden ook nodig. Zeker in het bos, want herstel van zaken die misgelopen zijn, duurt altijd zo ellendig lang. ■

